

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/93/2024
Identifikačné číslo spisu:	8619201317
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8619201317.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: S. Q., nar. XX. XX. XXXX, B. XX, právne zastúpený JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, Stropkov, Nám. SNP 7, IČO: 35 510 722, proti žalovanej: Orange Slovensko a.s., Bratislava, Metodova 8, IČO: 35 697 270, právne zastúpená Advokátskou kanceláriou Branislava Máčaja, s.r.o., Bratislava, Bajkalská 5, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, vedenom na bývalom Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4C/30/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2022 sp. zn. 17Co/41/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2022 sp. zn. 17Co/41/2022 vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. októbra 2021 sp. zn. 4C/30/2019 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.175 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), vo zvyšku žalobu zamietol (II. výrok) a žalobkyni priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (III. výrok).

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 13, § 19 písm. d), § 36 ods. 1, § 41, § 60, § 290 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 42, § 52 ods. 1 a 3, § 52 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 1, § 3 ods. 3, § 4 ods. 1 až 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 2 písm. h), § 8 ods. 1, 2, 9, 10, § 9 ods. 1, § 17 ods. 1, § 19 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov, § 53 ods. 3 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, čl. 10 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 16 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, čl. 8 ods. 1 a 2 Charty základných práv Európskej únie, čl. 19 ods. 2 a 3 Ústavy SR.

1.2. Žalobkyňa svoj nárok odôvodnila tým, že v rokoch 2011 a 2012 bola klientom žalovanej. Dňa 09. 02. 2017 E. J. našiel v Stropkove za budovou na Hlavnej ulici č. 60, v ktorej sídli značková predajňa Orange Slovensko, a.s. v neuzamknutom priestore určenom na skladovanie papierového odpadu, medzi papierovým odpadom aj archívnu krabicu ARCHIVE BOX, TYP 1/75, na bočnej strane, ktorej je rukou napísané „ID 35OGPBO1 ORANGE SLOVENSKO, a.s. CHYBNÉ SIM KARTY VÝMENA 2011, 8. 11.

2011 - 3. 11. 2012“, v ktorej sa nachádzalo množstvo originálnych písomností s osobnými údajmi zákazníkov spoločnosti Orange Slovensko, a.s., vrátane originálu písomnosti označenej ako „Žiadosť o vydanie novej SIM karty a potvrdenie o jej prevzatí“ zo dňa 24. 11. 2011, na ktorej sa nachádzali osobné údaje žalobkyne, ale aj originály písomností s osobnými údajmi ďalších zákazníkov (klientov) žalovanej. Úrad na ochranu osobných údajov neskôr kvalifikoval tento skutok v administratívnom konaní vedenom proti obchodnému zástupcovi žalovanej z hľadiska ochrany osobných údajov ako bezpečnostný incident. Žalobou sa žalobkyňa domáhala svojho práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka voči žalovanej, ktorá objektívne zodpovedá za porušenie a ohrozenie osobnostných práv. Je názoru, že žalovaná nesie voči nej objektívnu súkromnoprávnu zodpovednosť za situáciu, že pri spracúvaní jeho osobných údajov prostredníctvom spoločnosti ELSIG s.r.o., nebolo postupované pri manipulácii s nimi a pri ich likvidácii v súlade so zákonom (§ 17, § 19 zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), čím boli flagrantným spôsobom porušené ustanovenia zákona o ochrane osobných údajov a tým porušené právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do jej súkromného života pri spracúvaní osobných údajov. Žalobkyňa žiadala preto finančnú satisfakciu vo výške 5.000 eur, ktorej výšku odôvodnila: značnou intenzitou porušenia a ohrozenia osobnostných práv vzhľadom k veľkému množstvu osobných údajov, ktoré boli protiprávne spracúvané, kategóriou neoprávnene sprístupnených osobných údajov (rodné číslo a vlastnoručný podpis ako osobitná kategória zákonom zvlášť chránených osobných údajov), výnimočným rozsahom bezpečnostného incidentu, ktorý sa týka viac než 400 dotknutých osôb, časom trvania protiprávneho konania a osobou žalovanej, ktorá je na slovenskom trhu jedným z najväčších telekomunikačných operátorov a spracúva osobné údaje státisícov svojich klientov. Listom zo dňa 28. 02. 2017 zástupca žalobkyne vyzval žalovanú v súvislosti s jej protiprávnym zásahom do práv žalobkyne na mimosúdne rokovanie, pri ktorom požadovala písomné ospravedlnenie, finančnú satisfakciu a náhradu nákladov právneho zastúpenia. Právny zástupca žalovaného listom zo dňa 16. 03. 2017 zástupcovi žalobcu oznámil, že spoločnosť Orange Slovensko sa ospravedľuje za vzniknutú situáciu a ubezpečuje ich, že urobí všetko preto, aby sa v budúcnosti takáto situácia neopakovala. Zároveň odmietol zaplatenie finančnej satisfakcie v sume 5.000 eur z dôvodu, že prípadný zásah do osobnostných práv dotknutých osôb nedosiahol takú intenzitu a následky s ohľadom na ich súkromný život, aby boli odôvodnené úvahy nad poskytnutím náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

1.3. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalovaná je pasívne vecne legitimovaná v dôsledku toho, že porušenie ochrany osobných údajov bolo spôsobené pri plnení Zmluvy o pripojení, ktorú mala žalobkyňa uzatvorenú so žalovanou. V administratívnom konaní zistený bezpečnostný incident tvorí skutkový základ protiprávneho konania, ktoré v rámci objektívnej občianskoprávnej zodpovednosti voči žalobkyňi za zásah do jeho súkromia dopadá na žalovanú. Vo veci došlo u žalobkyne k sprístupneniu jej osobných údajov v kombinácii: meno, priezvisko, adresa bydliska, rodné číslo, číslo OP, telefónne číslo, číslo SIM karty a vlastnoručný podpis, a to neobmedzenému počtu neoprávnených osôb, k porušeniu práva na informačné sebaurčenie podľa čl. 10 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, čím bolo neprípustne zasiahnuté do jeho súkromia. Právo na rešpekt k súkromnému životu a právo na informačné sebaurčenie sú podrobne analyzované v náleze pléna ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS 24/10 z 22. 3. 2011 bod VII, z ktorého vyplýva, že „primárnou funkciou práva na rešpekt k súkromnému životu je zabezpečiť priestor pre rozvoj a sebarealizáciu individuálnej osobnosti. Vedľa tradičného vymedzenia súkromia v jeho priestorovej dimenzii (ochrana obydlia v širšom slova zmysle) a v súvislosti s autonómnou existenciou a verejnou mocou nerušenou tvorbou sociálnych vzťahov (v manželstve, rodine, spoločnosti) právo na rešpekt k súkromnému životu zahŕňa i garanciu sebaurčenia v zmysle zásadného rozhodovania jednotlivca o sebe samom. Inými slovami právo na súkromie garantuje rovnako právo jednotlivca rozhodnúť podľa vlastného uváženia, či prípadne, v akom rozsahu a akým spôsobom a za akých okolností majú byť skutočnosti a informácie z jeho osobného súkromia sprístupnené iným subjektom. Ide o aspekt práva na súkromie v podobe práva na informačné sebaurčenie výslovne garantovaný čl. 10 ods. 3 listiny.“ Z uvedeného je zrejmé, že medzi bezpečnostným incidentom ako protiprávnym konaním a vznikom ujmy vo sfére zásahu do súkromia žalobkyne je bezprostredná príčinná súvislosť.

1.4. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo forme finančného zadostučinenia za neoprávnený zásah do súkromného života v súvislosti s porušením práva na ochranu osobných údajov, súd prvej inštancie riadiac sa zásadou primeranosti rozhodol v sume 2.175 eur, ktorá zodpovedá polovici odškodnenia obetí násilných trestných činov a vo zvyšku žalobu zamietol.

1.5. O trovách konania rozhodol prvoinštančný súd v súlade s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 24. novembra 2022 sp. zn. 17Co/41/2022 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 110 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. (prvý výrok) V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. (druhý výrok) Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto konania. (tretí výrok)

2.1. Vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácie žalovanej odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie v bodoch 67 až 80, pričom v celom rozsahu na tieto dôvody poukázal. Je nepochybné, že žalobkyňa vstupovala do právneho vzťahu so žalovanou, pričom táto konala prostredníctvom splnomocnenej osoby a žalovaná aj keď konajúca prostredníctvom splnomocneného zástupcu zasiahla do osobnostných práv žalobkyne tým, že nezabezpečila jeho osobné údaje pred prípadným zneužitím, pričom práve na tento prípad sa vzťahuje citovaný rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2712/2005, nakoľko sa jedná o neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu, ktorý bol spôsobený sprostredkovateľom, teda inou právnickou osobou pri realizácii činností žalovanej a vtedy sa tento neoprávnený zásah pričíta tejto právnickej osobe, teda žalovanej. V tejto súvislosti bolo preukázané, že došlo k vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy konaním žalovanej. Nebolo relevantné použitie ustanovení zákona o ochrane osobných údajov, nakoľko z neho vyplýva záver, že týmto zákonom nie je dotknuté právo na ochranu osobnosti tak, ako to využila žalobkyňa v tomto konaní. Z tohto dôvodu odvolacia námietka žalovanej o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie nebola dôvodná.

2.2. Pri posúdení primeranosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd konštatoval, že v danom prípade tu existuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko incident, kedy došlo k vystaveniu osobných údajov žalobkyne nepovolaným osobám je tak závažným zásahom do jej práv na ochranu osobnosti, že nepostačuje zadost'učinenie podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na závažnosť okolností a charakter tohto incidentu bolo dôvodné, aby bolo žalobkyni priznané aj právo na nemajetkovú ujmu. Odvolací súd bral do úvahy jednotlivé okolnosti v prejednávanej veci, pričom dospel k záveru, že suma priznaná súdom prvej inštancie je neprimeraná vzhľadom k tomu, že dĺžka protiprávneho konania, ktorá skončila vo februári 2017 nebola ustálená, nakoľko z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplývalo jednoznačne, kedy boli predmetné písomnosti ponechané v príručnom sklade. Rovnako tak žalovaná sa ospravedlnila za predmetné konanie žalobkyni. V danom prípade nemožno hovoriť o nejakej škandalizácii žalobkyne, či o opakovanej a zvýšenej intenzite protiprávneho konania, či tým, že by došlo k úmyselnej motivácii k dosiahnutiu zisku alebo diskreditácie osoby. Vzhľadom na významné postavenie žalovanej na telekomunikačnom trhu, ako aj vzhľadom na funkciu prevenčno-sankčnú, bolo primerané priznať žalobkyni nárok na finančnú náhradu.

2.3. Ohľadom výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy bolo nutné vychádzať z judikatúry súdov Slovenskej republiky vo vzťahu k priznaným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sa zvyčajne priznávajú pozostalým po osobách, ktoré boli usmrtené pri dopravných nehodách, či zo zákonnej právnej úpravy, ktorá upravuje nároky poškodených z trestných činov. Vo vzťahu k takto stanovenej výške nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa javila odvolaciemu súdu byť priznaná náhrada zo strany súdu prvej inštancie neprimerane vysoká. Aj odvolací súd poukázal na to, že pri náhradách nemajetkovej ujmy pri pozostalých z dopravných nehôd sa tieto sumy pohybujú cca 15.000 až 20.000 eur pri príbuzných v priamom rade, čo však samozrejme závisí od individuálnych okolností prípadu, no berúc do úvahy takto priznané sumy, ako aj berúc do úvahy nároky, ktoré sú priznávané osobám ako obetiam trestných činov, bolo nepochybné, že miera zásahu do osobnostných práv v tomto prípade bola nepomerne nižšia. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo možné hovoriť o rozsahu cca 10 % zo základu priznaného pre obeť násilných trestných činov (4.350 eur) (§ 12 ods. 3 Zákona č. 274/2017 Z. z.). Zároveň bolo nutné brať do úvahy to, že v danom prípade nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, došlo len k potencionálnej možnosti ich ohrozenia, čo nepochybne odôvodňovalo ďalšie zníženie minimálne na hodnotu 50 % z vyššie uvedenej úvahy, t. j. 435/2, t. j. cca 220 eur. Odvolací súd vzhľadom na tieto okolnosti dospel k záveru, že priznaná suma 110 eur pre žalobkyňu je vzhľadom na charakter veci primeranou nemajetkovou ujmou (220:2=110). Je neporovnateľná prístupnosť údajov v digitálnom prostredí s listinami založenými v príručnom sklade nebytových priestorov. Tento rozdiel

musí byť zohľadnený pri výške náhrady. Preto v prevyšujúcej časti bola žaloba odvolacím súdom zamietnutá. Preto odvolací súd v napadnutom rozsahu rozsudok prvoinstančného súdu podľa § 388 CSP zmenil a žalobcovi priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 110 eur a v prevyšujúcej časti v odvolacom prieskume žalobu zamietol.

2.4. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP, s použitím ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobkyňa bola v konaní úspešná v rozsahu priznaného nároku, ktorého výška závisela od úvahy súdu. O výške náhrady vyplývajúcej z výšky priznaného nároku bude rozhodnuté prvoinstančným súdom v samostatnom rozhodnutí.

3. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala § 420 písm. f) CSP majúc za to, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Podstatou dovolania bola námietka, že odvolací súd vydal rozsudok bez náležitého (presvedčivého) zdôvodnenia, t. j. jeho rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok a nezrozumiteľnosť dôvodov. Dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa absolútne nijakým spôsobom nevysporiadal s jej argumentáciou, podľa ktorej aj keď rozhodnutie o výške plnenia - peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy závisí finálne od úvahy súdu, musí aj žalobca niesť nejakú zodpovednosť (aspoň čiastočnú) za výsledok sporu v prípadoch uplatňovania neprimeraných (neadekvátnych), či dokonca premrštených nárokov. Argumentácia žalovanej bola dôležitá pre posúdenie otázky, či žalobkyni vôbec vznikol za takýchto okolností nárok na náhradu trov konania a ak áno, v akom rozsahu, aj keď bola úspešná čo do právneho základu žalovaného nároku, teda, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté a že jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku (v danom spore si žalobkyňa uplatňovala 5.000 eur a priznaných jej bolo 110 eur). Odvolací súd v odôvodnení rozsudku nijako nereagoval ani na žiadosť, resp. návrh žalovanej, aby v prípade, ak dôjde k záveru, že žalobkyni vznikol proti žalovanej nárok na náhradu trov konania, uplatnil pri určovaní trov konania, ktoré v tomto prípade spočívajú výlučne v trovách právneho zastúpenia, moderačné právo podľa § 257 CSP a trovy konania žalobkyni nepriznal, resp. tieto aspoň primerane znížil. Keďže odvolací súd sa nevysporiadal s relevantnou odvolacou argumentáciou žalovanej, mala za to, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne. Dodala, že ak sa súd v odôvodnení svojho rozsudku nezaoberal právne významnými námietkami/tvrdeniami neúspešného účastníka, zaťažil svoje rozhodnutie vážnou procesnou vadou, ktorá sama o sebe zakladá dôvod pre zrušenie napadnutého rozhodnutia. S poukazom na uvedené dovolateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súd v napadnutom rozhodnutí stručne a jasne prezentoval svoju argumentáciu k rozhodnutiu o trovách konania a za procesnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP nie je možné považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Ak dovolateľka namietala skutočnosť, že sa súd náležite nevysporiadal s jej právnou argumentáciou a navrhovaným právnym posúdením k rozhodnutiu o trovách, žalobkyňa zdôraznila, že právnym posúdením súdu sa strane neznemožňuje realizácia jej procesných oprávnení (R 54/2012). Z uvedených dôvodov považovala dovolanie za procesne neprípustné. Dovolanie označila aj za materiálne nedôvodné a argumentačne nesprávne, pretože v konaní o ochranu osobnosti je vždy základným konštatovaním zásahu do osobnostných práv, pričom priznanie nemajetkovej ujmy, prípadne jej výška je okolnosťou sprevádzajúcou. Aj pri nepriznaní žiadnej nemajetkovej ujmy za súčasného konštatovania zásahu do osobnostných práv žalobcu, má žalobca nárok na plnú náhradu trov konania (rozdiel je len vo výške trov vychádzajúc z rôzneho výpočtového základu - § 10 ods. 8 advokátskej tarify). Z tohto dôvodu je konštatovanie žalovanej o nepomere medzi priznanou sumou peňažnej náhrady a výškou trov konania bez právneho významu. Žalobkyňa ďalej uviedla, že v predmetnej veci neboli splnené podmienky pre možnosť aplikácie § 257 CSP, pretože nebolo možné konštatovať výnimočné okolnosti prípadu ani dôvody hodné osobitného zreteľa. Postoj žalovanej, ktorá popierala samotný základ nároku žalobkyne napriek mnohonásobnému judikovaniu jeho danosti odvolacími súdmi priamo vylučuje aplikáciu § 257 CSP. Záverom poukázala na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. mája 2022 č. k. II ÚS 233/2022-18 týkajúce sa skutkovo a právne identickej veci. Vzhľadom na uvedené dôvody navrhla, aby odvolací súd dovolanie odmietol alebo zamietol a priznal jej proti žalovanej náhradu trov dovolacieho

konania v plnom rozsahu.

5. Dovolateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu reagovala na jednotlivé tvrdenia žalobkyne o (ne)prípustnosti a (ne)dôvodnosti dovolania a v plnom rozsahu zotrvala na podanom dovolaní a jeho dôvodoch.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Základným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo. Keďže dovolateľka dovolaním napadla výrok o trovách konania obsiahnutý v rozhodnutí odvolacieho súdu, dovolací súd sa najsôr zaoberal otázkou prípustnosti dovolania.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky sa problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil, že „...ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania alternatívne buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej... Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“.

11. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu

vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. 8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 2Cdo/89/2020, 4Cdo/155/2020, 9Cdo/68/202, 5Cdo/158/2023, 9Cdo/71/2023 a iné).

12. Dovolateľkou namietaná vada zmätočnosti konania v zmysle § 420 písm. f) CSP mala spočívať v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania spôsobenej nedostatkom a nezrozumiteľnosťou dôvodov. Rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti označila za arbitrárne.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo strany sporu, resp. účastníka konania na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

15. Podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

16. Dovolací súd uvádza, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Rovnako podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

17. V posudzovanom spore dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho treba považovať za nepreskúmateľné.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou domáhala voči žalovanej zaplataenia nemajetkovej

ujmy v sume 5.000 eur z dôvodu zásahu do osobnostných práv žalobkyne, ku ktorému malo dôjsť v súvislosti s porušením ochrany osobných údajov žalobkyne pri ich spracúvaní žalovanou v rámci plnenia spotrebiteľskej zmluvy o pripojení. Súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.175 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobkyni priznal proti žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Proti I. a III. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni 2.175 eur zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 110 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Výrok o náhrade trov konania odvolací súd zdôvodnil v bode 17 svojho rozsudku uvedúc, že o trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal procesne úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania, pričom skonštatoval, že o výške týchto trov rozhodne následne súd prvej inštancie samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

19. Je potrebné uviesť, že aj napriek zákonnej povinnosti stanovenej vo vyššie citovanom § 387 ods. 3 CSP sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal s kľúčovými tvrdeniami žalovanej vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania uvedenými v odvolaní. Odvolací súd nereflektoval na argumentáciu žalovanej o tom, že žalobkyňa bola v spore len čiastočne úspešná (z uplatňovanej sumy 5.000 eur jej bolo priznaných iba 110 eur), ale napriek tomu jej súd priznal trovy konania v plnej výške. Ďalej išlo o argumentáciu, v rámci ktorej žalovaná v odvolaní žiadala, aby odvolací súd pri určovaní trov konania využil svoje moderačné právo podľa § 257 CSP. Žalovaná aj s odkazom na odbornú literatúru v odvolaní uviedla viacero dôvodov (vrátane rozporu s dobrými mravmi), prečo by mal odvolací súd aplikovať § 257 CSP. Situáciu, ak trovy konania násobne prevyšujú judikovanú čiastku, označila za výnimočnú, odôvodňujúcu aplikáciu ustanovenia § 257 CSP (na tomto mieste dala do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 113/2019 zo 06. júna 2019). K odvolaciemu návrhu žalovanej na aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania odvolací súd neuviedol žiadnu špecifickú odpoveď, jednotlivými tvrdeniami žalovanej sa nezaoberal, resp. neuviedol, prečo svoje moderačné právo podľa § 257 CSP neuplatnil. S poukazom na bod 17 rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k relevantným odvolacím námietkam žalovanej ohľadom náhrady trov konania žiadne konkrétne stanovisko, iba stroho skonštatoval, že o trovách celého konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a nárok na náhradu trov konania priznal procesne úspešnej strane.

20. Dovolanie žalovanej je za takejto situácie dôvodné, pretože v ňom opodstatnene namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby ako strana uskutočňovala jej patriace procesné práva v miere porušujúcej právo na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku o trovách konania zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

22. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.